

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
М. SZPUNAR
представено на 8 септември 2022 година¹

Дело C-472/21

Monz Handelsgesellschaft International mbH & Co. KG
срещу
Büchel GmbH & Co. Fahrzeugtechnik KG

(Преюдициално запитване, отправено от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия))

„Преюдициално запитване — Интелектуална собственост — Регистриран промишлен дизайн — Директива 98/71/ЕО — Член 3, параграфи 3 и 4 — Изисквания за защита за съставна част от сложен продукт — Понятия „видимост“ и „нормална употреба“ — Нововъведение и индивидуален характер — Видимост на съставна част от сложен продукт при нормална употреба на последния“

Въведение

1. Съгласно правото на Съюза, за да получи защита, един промишлен дизайн трябва да отговаря на изискванията за нововъведение и индивидуален характер. Положението обаче се усложнява, когато продуктът, към който се прилага въпросният дизайн, представлява съставна част от сложен продукт. В такъв случай защитата се предоставя само ако, от една страна, след монтирането си тази съставна част остава видима при употребата на сложния продукт, към който е била присъединена, и от друга страна, видимите ѝ части отговарят на необходимите характеристики за нововъведение и индивидуален характер. Тези допълнителни изисквания са въведени, за да не може правото на промишления дизайн да се използва за монополизиране на производството и предлагането на пазара на резервни части за сложни продукти, по-специално в автомобилния сектор².

2. Вярно е също така, че изискванията, които се поставят за получаване на защитата на промишлените дизайни, прилагани в съставни части на сложни продукти, се отнасят до всички сектори, и че тълкуването в практиката на понятията „видимост“ и „нормална употреба“ на продукта често се оказва трудно.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² Автомобилният сектор се характеризира, от една страна, с високи цени на резервните части и от друга страна, с относително голям процент вреди, претърпени вследствие на пътнотранспортни произшествия. Следователно пазарът на резервни части в този сектор е особено доходоносен.

Правна уредба

Правото на Съюза

3. Съгласно член 1 от Директива 98/71/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 13 октомври 1998 година относно правната защита на индустриални [другаде в текста: промишлени] дизайни³:

„За целите на настоящата директива:

- а) „дизайн“ означава вида на цял продукт или част от продукт, настъпил в резултат на характеристиките на — по-конкретно — линиите, контурите, цветовете, формата, плътността и/или материала на самия продукт и/или неговите орнаменти;
- б) „продукт“ означава всякакъв индустриален или занаятчийски артикул, включително части, предназначени да бъдат сглобени в сложен продукт, опаковка, оформяне, графични символи и печатарски шрифтове, с изключение на компютърни програми;
- в) „сложен продукт“ означава продукт, който е съставен от многобройни елементи, които могат да бъдат сменяни, позволявайки разглобяване и повторно сглобяване на продукта“.

4. Съгласно член 3, параграфи 3 и 4 от тази директива:

„3. Индустриален дизайн, прилаган или съдържащ се в продукт, който съставлява съставна част от сложен продукт, се счита за нов и притежаващ индивидуален характер единствено:

- а) ако съставната част, след като е била присъединена към сложния продукт, остане видима при нормална употреба на последния и
- б) до степента, до която тези видими характеристики на съставната част сами по себе си изпълняват изискванията за нововъ[ве]дение и индивидуален характер.

4. „Нормална употреба“ по смисъла на параграф 3, буква а) означава използване от крайния потребител, като се изключи поддръжката, сервизното обслужване или поправките“.

Германското право

5. Член 1, точка 4 и член 4 от Gesetz über den rechtlichen Schutz von Design (Закон за правната защита на дизайна) от 24 февруари 2014 г.⁴, в редакцията му, приложима към спора по главното производство (наричан по-нататък „DesignG“), транспонират, по същество буквално, член 3, параграфи 3 и 4 от Директива 98/71. Изглежда обаче, че изразът „bestimmungsgemäße Verwendung“, използван за обозначаването на „нормалната употреба“ в текста на тази директива на немски език и съответно в DesignG, налага по-ограничително тълкуване от предложеното в текстовете на тази директива на други езици.

³ ОВ L 289, 1998 г., стр. 28; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 24, стр. 106.

⁴ BGBl. I, стр. 122.

Обстоятелствата в основата на спора, главното производство и преюдициалните въпроси

6. Monz Handelsgesellschaft International mbH & Co. KG (наричано по-нататък „Monz“), дружество, учредено по германското право, притежава дизайн № 40 2011 004 383-0001, регистриран в Deutsches Patent- und Markenamt (Германско ведомство за патенти и марки, наричано по-долу „DPMA“) за изделията „седалки за велосипеди или мотоциклети“, считано от 3 ноември 2011 г. Промисленият дизайн е регистриран със следното единствено изображение, показващо долната страна на седалка:

7. На 27 юли 2016 г. Büchel GmbH & Co. Fahrzeugtechnik KG (наричано по-нататък „Büchel“), дружество, също учредено по германското право, подава искане до DPMA за обявяване на оспорвания дизайн за недействителен, като изтъква, че той не изпълнявал изискванията за получаване на защитата, а именно за нововъведение и индивидуален характер. То поддържа, че съгласно член 4 от DesignG този дизайн се изключвал от защитата, защото като съставна част от сложен продукт „велосипед“ или „мотоциклет“ не бил видим при нормална употреба.

8. С решение от 10 август 2018 г. DPMA отхвърля искането за обявяване на недействителност, като приема, че няма основание за изключване на оспорвания дизайн от защитата съгласно член 4 от DesignG. Според него, макар дизайнът, поискан за „седалки за велосипед [или] мотоциклет“, безспорно да е „съставна част от сложен продукт“, последната все пак остава видима при нормална употреба на този сложен продукт. DPMA счита, че в нормалната употреба се включва и „несвързано с поддръжката, сервисното обслужване или поправките разглобяване и повторно сглобяване на седалката“, още повече че член 1, точка 4 от DesignG съдържа „изчерпателен списък на необичайните употреби по смисъла на член 4 от DesignG, който е замислен като изключение и съответно

подлежи на стриктно тълкуване“⁵. Според DPMA от тази разпореда следва, че „всяка употреба от крайния потребител, която не е мярка по поддръжка, сервизно обслужване или поправка [...], представлява нормална употреба“.

9. След подадена от Büchel жалба по административен ред срещу това решение Bundespatentgericht (Федерален патентен съд, Германия) постановява, с решение от 27 февруари 2020 г., че оспорваният дизайн е недействителен, тъй като не изпълнява изискванията за нововъведение и индивидуален характер. Според този съд на защита на дизайн съгласно член 4 от DesignG по принцип подлежат само съставните части, които остават „видими в качеството си на компоненти на сложния продукт след монтирането/присъединяването им към него“. Обратно, перспектива, която възниква само поради или при отделянето на съставната част от сложен продукт, не може да е основание за видимост, водеща до недопускане на изключването на защитата съгласно член 4 от DesignG. За нормална употреба по смисъла на член 1, точка 4 от DesignG посоченият съд приема само карането на велосипед, както и качването и слизането от него. Според него при тези употреби долната страна на седалката не е видима нито за крайния потребител, нито за трето лице. Monz подава жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция.

10. При тези обстоятелства Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) „Видима“ ли е по смисъла на член 3, параграф 3 от [Директива 98/71] съставна част, съдържаща промишлен дизайн, ако е обективно възможно да се разпознае дизайнът, когато съставната част е вече в монтирано състояние, или видимостта се преценява в зависимост от определени условия на употреба или в зависимост от определена перспектива на даден наблюдател?
- 2) Ако на въпрос 1 следва да се отговори в смисъл, че видимостта е решаващ фактор при определени условия на употреба или определена перспектива на даден наблюдател:
  - а) При преценката на „нормалната употреба“ на сложен продукт от крайния потребител по смисъла на член 3, параграфи 3 и 4 от [Директива 98/71] от значение ли е целта на употребата, предвидена от производителя на съставната част или на сложния продукт, или е релевантна обичайната употреба на сложния продукт от крайния потребител?
  - б) Какви са критериите, които позволяват да се прецени дали употребата на сложен продукт от крайния потребител е „нормална“ по смисъла на член 3, параграфи 3 и 4 от [Директива 98/71]?“.

11. Преюдициалното запитване постъпва в Съда на 2 август 2021 г. Писмени становища представят страните по главното производство и Европейската комисия. Съдебно заседание не е провеждано.

⁵ Става въпрос за действия по поддръжка, сервизно обслужване и поправки, изключени от понятието „нормална употреба“ съгласно член 3, параграф 4 от Директива 98/71.

Анализ

12. Припомням, че първоинстанционният съд в главното производство обявява разглеждания дизайн за недействителен, като приема, че нормалната употреба на велосипед се състои в неговото каране и между другото, в качването и слизането от него, ситуации, при които долната страна на седалката обикновено не се вижда, в противоречие с изискването, установено в разпоредбите на германското право, транспониращи член 3, параграф 3 от Директива 98/71.

13. Настоящите преюдициални въпроси следва да се разбират именно в светлината на тази преценка. Запитващата юрисдикция иска да се установи, първо, дали първоинстанционният съд правилно е приел, че видимостта на съставна част от сложен продукт трябва да се взема предвид само в ситуация на употреба на този продукт (първи въпрос), и второ, дали релевантна е само основната функционална употреба на този продукт, а именно, в случая, сядането върху велосипеда с цел придвижване (втори въпрос).

По първия преюдициален въпрос

14. С първия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, параграф 3 от Директива 98/71 трябва да се тълкува в смисъл, че за да може индустриален дизайн, прилаган или съдържащ се в продукт, който съставлява съставна част от сложен продукт, да подлежи на защита, е достатъчно тази съставна част да се вижда *in abstracto*, или тя трябва да е видима при нормална употреба на този сложен продукт.

15. Член 3, параграф 3, буква б) от Директива 98/71 изисква също така видимите характеристики на съставната част сами по себе си да изпълняват изискванията за нововъведение и индивидуален характер. Този аспект се подразбира, макар да не е изрично повдигнат в преюдициалните въпроси. Ясно е всъщност, че главното производство се отнася до видимостта на долната страна на седалка, т.е. на зоната, към която се прилага разглежданият дизайн. Освен това съгласно член 7 от тази директива право не възниква за дизайни, чийто външен вид е продиктуван единствено от техническата им функция. Струва ми се обаче, че случаят в настоящото производство не е такъв. Впрочем такова възражение, изглежда, не е повдигнато по отношение на разглеждания в главното производство дизайн.

16. В самото начало следва да се отбележи, както прави запитващата юрисдикция, че първоинстанционният съд правилно е квалифицирал седалките за велосипеди и мотоциклети като „съставни части от сложен продукт“ по смисъла на член 3, параграф 3 от Директива 98/71.

17. Впрочем този съд правилно отменя решението на DPMA, доколкото последното е приело, че е достатъчно долната страна на седалка да е видима при монтирането ѝ на велосипеда и демонтирането ѝ от него. Всъщност в член 3, параграф 3, буква а) от Директива 98/71 ясно се посочва, че съставната част трябва да остане видима „след като е била присъединена към сложния продукт“. Това изключва вземането предвид на видимостта на съставната част при монтирането или демонтирането ѝ, независимо дали тези действия са обичайни в рамките на използването на даден продукт.

18. Ако се върнем на преюдициалния въпрос, текстът на член 3, параграф 3, буква а) от Директива 98/71 не е толкова ясен, колкото може да изглежда. Всъщност, както подчертава Monz в своето становище, тази разпоредба изисква съставната част, след като е била присъединена към сложния продукт, да „остане“⁶ видима при нормална употреба на този продукт. Тази формулировка би могло да се тълкува в смисъл, че е достатъчно въпросната съставна част да не бъде напълно покрита след монтирането ѝ в сложния продукт, за да може да се вижда, дори чисто теоретично и независимо от евентуално необичайната перспектива, която ще трябва да се възприеме за тази цел. Така от защитата по силата на посочената директива биха били изключени само промишлените дизайни, прилагани към съставни части, чиято видимост изисква предприемане на мерки, несвързани с нормалната употреба на продукта, и по-специално неговия демонтаж.

19. Това тълкуване обаче влиза в противоречие с формулировката на втората част на член 3, параграф 3, буква а) от Директива 98/71, съгласно която съответната съставна част трябва да е видима „при“⁷ нормалната употреба на сложния продукт. Както според мен правилно отбелязват и запитващата юрисдикция, и Комисията, този израз изключва случаите, при които съставната част е видима само в ситуации, различни от възникващите при нормалната употреба на разглеждания продукт.

20. Впрочем, както по същество отбелязва Комисията, съгласно член 1, буква а) от Директива 98/71 предметът на защитата на промишлените дизайни по силата на тази директива е видът на цял продукт или част от продукт. Макар съставните части, предназначени да бъдат присъединени към сложен продукт сами по себе си да са продукти съгласно член 1, буква б) от тази директива, те подлежат на защита само ако остават видими след това присъединяване. Следователно предмет на защитата е видът на съставната част от сложния продукт. Според мен обаче за вид на продукт е трудно да се говори, ако след присъединяването му към сложния продукт той, дори да не е изцяло покрит и скрит от погледа, остава видим само в редки и необичайни ситуации предвид нормалната употреба на този сложен продукт.

21. С оглед на тези съображения предлагам на първия преюдициален въпрос да се отговори, че член 3, параграф 3 от Директива 98/71 трябва да се тълкува в смисъл, че за да може индустриален дизайн, прилаган или съдържащ се в продукт, който съставлява съставна част от сложен продукт, да подлежи на защита по силата на тази директива, разглежданата съставна част трябва да е видима при нормална употреба на този сложен продукт.

22. Следователно от ключово значение за настоящото дело е тълкуването на понятието „нормална употреба“ по смисъла на член 3, параграф 4 от Директива 98/71, което е предмет на втория преюдициален въпрос.

⁶ Както е по-специално в текстовете на испански („sigue siendo“), немски („bleibt“), английски („remains“), италиански („rimane“) и полски („pozostaje“) език.

⁷ По-специално в текстовете на испански („durante“), немски („bei“), английски („during“), италиански („durante“) и полски („podczas“) език.

По втория преюдициален въпрос

23. С втория си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, параграф 4 от Директива 98/71 трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „нормална употреба“ се отнася само до основната функционална употреба на сложния продукт⁸, или обхваща всички ситуации, които могат разумно да възникнат при употребата на такъв продукт от крайния потребител⁹.

24. Този въпрос възпроизвежда заключението на първоинстанционния съд, според който „нормална употреба“ е карането на велосипед и, наред с другото, качването и слизането от него. Според този съд обаче в тези ситуации долната страна на седалката на велосипеда не се вижда, така че прилаганият в тази зона промишлен дизайн не е видим при нормална употреба по смисъла на член 3, параграф 3 от Директива 98/71.

25. Такъв, и дори по-ограничителен подход действително е възприет от Общия съд в решенията му, впрочем доста малобройни, относно тълкуването на член 4, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 6/2002¹⁰, който е еквивалентът на член 3, параграф 3 от Директива 98/71 в системата за закрила на промишлените дизайни на Съюза. Общият съд счита, че за целите на преценката на видимия характер на съставна част от сложен продукт следва да се вземе предвид само перспективата на крайния потребител на този сложен продукт при основната му функционална употреба¹¹.

26. Приложен по отношение на велосипедните седалки, такъв подход би довел до нежелания резултат никой приложен в седалка дизайн да не може да подлежи на защита, тъй като при основната употреба на велосипед, т.е. когато същият се кара, служещата за сядане част на тялото на потребителя скрива седалката напълно, с изключение на долната ѝ страна, която впрочем така или иначе не се вижда.

27. Давайки си сметка за този резултат, първоинстанционният съд в главното производство включва в понятието „нормална употреба“ качването на велосипеда и слизането от него. Той обаче изключва по-специално складирането и транспортирането на велосипеда като действия, предхождащи или последващи използването му. Този начин на разсъждение не е убедителен, доколкото ако за „нормална употреба“ на велосипед се приеме само неговото каране, то качването на велосипеда и слизането от него също са предхождащи или последващи действия, аналогични на складирането и транспортирането. Поради това разграничаването на тези действия ми изглежда произволно.

⁸ В светлината на поясненията, съдържащи се в преюдициалното запитване, именно в този смисъл разбирам израза „целта на употребата, предвидена от производителя на съставната част или на сложния продукт“, която запитващата юрисдикция използва във втория преюдициален въпрос.

⁹ „Обичайна употреба“ съгласно формулировката на втория преюдициален въпрос.

¹⁰ Регламент на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността (ОВ L 3, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 33, стр. 70).

¹¹ Вж. решения от 9 септември 2011 г., Kwang Yang Motor/CXВП — Honda Giken Kogyo (Двигател с вътрешно горене) (T-10/08, непубликувано, EU:T:2011:446, т. 21 и 22), Kwang Yang Motor/CXВП — Honda Giken Kogyo (Двигател с вътрешно горене) (T-11/08, непубликувано, EU:T:2011:447, т. 21 и 22), както и от 14 март 2017 г., Wessel-Werk/EUIPO — Wolf PVG (Подложки за всмукващ накрайник на прахосмукачка) (T-174/16, непубликувано, EU:T:2017:161, т. 30) и Wessel-Werk/EUIPO — Wolf PVG (Подложки за всмукващ накрайник на прахосмукачка) (T-175/16, непубликувано, EU:T:2017:160, т. 30). Вж. Hasselblatt, G.N. — Hasselblatt, G.N. (ed.). Community Design Regulation (EC) № 6/2002. A Commentary. C. H. Beck, München, 2015, р. 62 и цитираната литература.

28. Струва ми се впрочем, че този подход води до прекалено стеснително определение на понятието „нормална употреба“ по смисъла на член 3, параграф 4 от Директива 98/71, което неоправдано ограничава защитата на дизайни, приложени в съставните части на сложни продукти.

29. Общоприето е, че основанието за съществуването на специфична нормативна уредба в правото на Съюза, отнасяща се до защитата на промишлените дизайни, прилагани в съставни части на сложни продукти, е желанието да се избегне използването на правото на промишления дизайн за монополизиране на пазара на резервни части. Тази нормативна уредба обаче е силно критикувана в правната литература¹², доколкото с нея неоправдано се ограничава защитата на дизайните, прилагани в съставни части на сложни продукти, в сравнение с тази на дизайните, прилагани в други продукти.

30. Тази критика не е неоснователна. Дизайните, прилагани в продуктите, които не са предназначени да бъдат присъединявани към сложни продукти, са защитени, независимо дали са видими „при нормална употреба“ или не. Доколкото обаче дизайнът се определя като вида на цял продукт или на „част от продукт“¹³, на защита могат да подлежат дизайни, прилагани в съставни части на продукти, които остават невидими при основната функционална употреба на продукт, каквито са подметките на обувките или подплатите на якетата¹⁴.

31. Разбира се, монополизиране на пазара на даден продукт посредством използването на предоставените с промишления дизайн права представлява злоупотреба, която, доколкото е възможно, трябва да се избягва. Този резултат може да бъде постигнат, по-специално посредством изискванията за нововъведение и индивидуален характер, които трябва да изпълнява даден дизайн и които са предвидени в член 3, параграф 2 от Директива 98/71. От друга страна, член 3, параграф 3 от тази директива според мен следва да се тълкува така, че да не ограничава неоправдано защитата на прилаганите в резервни части дизайни. Произтичащият от тази разпоредба обхват на такова ограничение зависи до голяма степен от тълкуването на понятието „нормална употреба“.

32. Съгласно член 3, параграф 4 от Директива 98/71 „нормалната употреба“ се отнася до използването от крайния потребител, като се изключат поддръжката, сервизното обслужване и поправките. Това очевидно включва най-вече някакво използване. Разглобяването или унищожаването на даден продукт не са част от неговото използване. Изложените по-долу съображения трябва да се тълкуват с оглед на тази уговорка.

33. На първо място, макар в това лаконично определение да се прави препратка към крайния потребител, това според мен не означава, както изтъква Общият съд в решенията, цитирани в точка 25 от настоящото заключение, че видимостта на съставна част от сложен продукт трябва да се преценява само в зависимост от перспективата на крайния потребител на този продукт. Използването „от крайния потребител“ включва само ситуациите, в които тази видимост трябва да се преценява, изключвайки ситуациите, които нямат връзка с него, каквито са производството, предлагането на пазара и евентуално унищожаването или рециклирането в края на жизнения цикъл на продукта. Пак съгласно тази логика член 3,

¹² Вж. Hasselblatt, G.N. — Hasselblatt, G.N. (ed.). Community Design Regulation (EC) № 6/2002. A Commentary. C. H. Beck, München, 2015, р. 62 и цитираната литература.

¹³ Член 1, буква а) от Директива 98/71.

¹⁴ Тъй като не могат да бъдат разделени от тях, тези части не се считат за елементи на сложните продукти по смисъла на член 1, буква в) от Директива 98/71.

параграф 4 от Директива 98/71 изрично изключва от понятието „нормална употреба“ поддръжката, сервизното обслужване и поправките, действия, които се осъществяват в периода на използването на продукт от неговия краен потребител, но които често се извършват от трети лица.

34. Следователно, макар член 3, параграф 3 от Директива 98/71 във връзка с член 3, параграф 4 от нея да изисква съставната част от сложен продукт да е видима при *използването* ѝ от крайния потребител, тази разпоредба не може да се разбира в смисъл, че въпросната съставна част трябва да е *видима* за посочения краен потребител. Видимостта за трети наблюдател също е от значение. Впрочем, ако предназначението на *дизайна* е да насочва интереса на купувачите към продуктите, за това допринася и способността му да позволява на тези купувачи да впечатлят останалите¹⁵.

35. Впрочем, ако решаващият фактор е перспективата на крайния потребител, трябва да се определи кой точно е този краен потребител. Ако за продукт като велосипеда това определяне е сравнително лесно, в други ситуации то може да се окаже доста по-трудно. Например кой е крайният потребител на автобус: шофьорът, пътниците, служителите на експлоатиращото автобуса транспортното дружество? Всички тези лица имат различна перспектива и могат да виждат различни съставни части на автобуса, по-специално при основната му функционална употреба, т.е. по време на пътуването.

36. Освен това понятието „краен потребител“ на сложен продукт съгласно член 3, параграф 4 от Директива 98/71 не трябва да се смесва с понятието „информиран потребител“, за което става дума в член 5, параграф 1 от тази директива¹⁶. Второто се отнася до фиктивното лице, използвано за еталон при преценката на индивидуалния характер на даден дизайн, докато „крайният потребител“ е само хипотетична фигура, за която е предназначен сложният продукт, съдържащ съставна част с приложен в нея дизайн. Способността на този краен потребител да отличи индивидуалния характер на този дизайн и следователно качеството му на *информиран* потребител в случая изобщо не са важни.

37. Накрая, вземането предвид единствено на перспективата на крайния потребител логично предполага понятието „нормална употреба“ да се разбира в смисъл, че обхваща само основната функционална употреба на даден продукт. Всъщност в други ситуации на продуктово използване перспективата на потребителя не е по-различна от тази на третите лица. Както обаче ще изтъкна в изложените по-долу съображения, подобно ограничително тълкуване на понятието „нормална употреба“ е също толкова необосновано, колкото и възприемането само на перспективата на крайния потребител.

38. Всъщност, на второ място, според мен е погрешно — както отбелязва и Комисията — нормалната употреба на даден продукт да се приравнява на основната функция, за която същият е предназначен. На практика основната функционална употреба на даден продукт често изисква различни действия, които могат да бъдат извършвани преди или след като

¹⁵ „Да се изфукат“, на разговорен език.

¹⁶ Каквато грешка, изглежда, прави Общият съд в решения от 14 март 2017 г., Wessel-Werk/EUIPO — Wolf PVG (Подложки за всмукващ накрайник на прахосмукачка) (T-174/16, непубликувано, EU:T:2017:161, т. 30), и Wessel-Werk/EUIPO — Wolf PVG (Подложки за всмукващ накрайник на прахосмукачка) (T-175/16, непубликувано, EU:T:2017:160, т. 30), като се позовава на „нормалната употреба с цел почистване на прахосмукачка или на накрайник за прахосмукачка от информиран краен потребител по смисъла на член 4, параграф 2, буква а) и параграф 3 от Регламент № 6/2002“.

продуктът е изпълнил основната си функция, каквито са складирането и транспортирането на продукта. Когато продуктът е транспортно средство, се добавят действията по качване и слизане, както и по товарене и разтоварване на багаж или стоки.

39. Нищо в текста на член 3, параграф 4 от Директива 98/71 не налага изключването на такива действия от понятието „нормална употреба“. Напротив, определението на това понятие в посочената разпоредба се ограничава до споменаване на „използване[то] от крайния потребител“. Не е необходима допълнителна характеристика на употребата, за да може същата да се квалифицира като „нормална“. Следователно в обхвата на понятието „нормална употреба“ трябва да попадат всички действия, които крайният потребител на даден продукт може да осъществи в хода на използването на този продукт, с изключение на изрично изключените от него¹⁷.

40. Целта на член 3, параграф 3 от Директива 98/71 също не предлага аргумент в подкрепа на изключването от понятието „нормална употреба“ на действия, различни от свързаните с основната функция на продукта. Тази цел е да се избегне използването на защитата на промишления дизайн за монополизиране на пазара на резервни части, които стават невидими след присъединяването им към сложния продукт, доколкото евентуално приложеният в такава част дизайн няма или има съвсем малък принос за вида на сложния продукт. Видът на даден продукт обаче се разкрива не само при основната му функционална употреба, а и при извършването на действия, предхождащи и следващи тази употреба и свързани с нея. Следователно включването на тези действия в понятието „нормална употреба“ не поставя под въпрос целта за избягване на монополизирането на пазара.

41. На трето и последно място, макар член 3, параграф 4 от Директива 98/71 изрично да изключва от понятието „нормална употреба“ поддръжката, сервизното обслужване и поправките, това изключване според мен все пак не трябва да се тълкува твърде широко. Определени действия, по-специално свързани с поддръжката, са неразделна част от употребата на някои продукти. Тук визирам най-напред измиването и почистването. Според мен, на първо място, изключването на измиването и почистването от понятието „нормална употреба“ би било напълно нелогично, по-специално защото при някои продукти редовното почистване е условие за тяхното използване¹⁸. На второ място се нареждат рутинните операции по поддръжка, които обикновено се осъществяват от крайния потребител на даден продукт и които също много често обуславят неговата употреба, като подмяната на консумативи и експлоатационни течности, помпането на гумите на превозни средства или пък зареждането с горива на продукти, оборудвани с двигател с вътрешно горене. На трето и последно място, идва отстраняването на дребни неизправности, като например задръстване на принтер с хартия. Всички тези действия са задължителни при използването на продукт от крайния потребител и следователно трябва да се включат в обхвата на понятието „нормална употреба“.

42. Обратно, от това понятие са изключени действията, осъществявани наред с използването на продукта, каквито са техническият контрол, периодичната поддръжка или пък ремонтът като такъв¹⁹. Тези действия, от една страна, обикновено се осъществяват не от крайния потребител на продукта, а от специалисти, и от друга страна, могат да включват

¹⁷ А именно поддръжката, сервизното обслужване и поправките.

¹⁸ Косачка за трева или кафемашина са само два такива примера.

¹⁹ Следва обаче да се отбележи, че използването на прилагания в резервни части дизайни за целите на поправката на сложни продукти е предмет на специална разпоредба, или „клауза за поправка“, предвидена в член 14 от Директива 98/71, аналог на която се съдържа в член 110 от Регламент № 6/2002.

частичното разглобяване на сложен продукт или оглеждането му от необичаен ъгъл, от който започват да се виждат части, обикновено оставащи невидими при употребата на продукта. Тези две особености обосновават изключването на тези действия от понятието „нормална употреба“.

43. Отчитането на перспективата на други лица, различна от тази на крайния потребител на сложен продукт, както и включването в понятието „нормална употреба“ на действия, различни от основната функционална употреба на този продукт, при преценката на видимия характер на съставна част от този сложен продукт позволяват да се вземат предвид перспективи, също толкова релевантни за определянето на вида на продукта, колкото е перспективата на потребителя в рамките на основната функционална употреба на този продукт. Считаю, че този резултат не само не противоречи на буквата и на целта на член 3, параграфи 3 и 4 от Директива 98/71, но според мен е напълно обоснован. Ако дизайн, съдържащ се в долната страна на подметката на обувка, може да подлежи на защита по силата на тази директива²⁰, не виждам защо това да не важи за дизайн, съдържащ се в долната страна на велосипедна седалка, както е в настоящия случай. Единственият довод, годен да обоснове тази разлика, е, че седалката може да се свали от велосипеда²¹, докато подметката не може (така лесно) да се раздели от обувката.

44. Вярно е, че такова широко тълкуване на понятието „нормална употреба“ обхваща почти всички ситуации на използване на продукт, с изключение на ситуациите, предполагащи неговото разглобяване, ако последното не е част от нормалната употреба. Следователно бихме могли да се запитаме дали няма да е по-лесно на първия преюдициален въпрос да се даде отговор, насочващ към преценка *in abstracto* на видимостта на съставната част със съдържащ се в нея индустриален дизайн, без връзка с каквато и да било конкретна ситуация на употреба на въпросния сложен продукт.

45. Признавам, че разликата е преди всичко концептуална. Тя обаче има и практическо значение, доколкото едното или другото тълкуване променя тежестта на доказване, носена от лицето, желаещо да се ползва от защита за дизайн, приложен в съставна част на сложен продукт. Впрочем, дори по принцип да е видима, доколкото не е покрита, дадена съставна част от сложен продукт може да не е видима в нито една ситуация на нормална употреба на този продукт²². Освен това, както отбелязах в рамките на анализа на първия преюдициален въпрос, споменатото в предходната точка тълкуване би било в противоречие с буквата на член 3, параграф 3 от Директива 98/71.

46. Ето защо предлагам на втория преюдициален въпрос да се отговори, че член 3, параграф 4 от Директива 98/71 трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „нормална употреба“ обхваща всички ситуации, които могат разумно да възникнат при употребата на сложен продукт от крайния потребител.

²⁰ Вж. например дизайните на Общността, регистрирани от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) под № 001918400-0001 и 008434088-0003.

²¹ Това обстоятелство задейства изискването за видимост по член 3, параграф 3 от Директива 98/71.

²² Имам предвид по-специално долната страна на шасито на моторно превозно средство, която може да се види само при заемането на необичайна при нормалната употреба перспектива.

Заключение

47. С оглед на всички изложени по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на преюдициалните въпроси, поставени от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия), по следния начин:

„1) Член 3, параграф 3 от Директива 98/71/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 13 октомври 1998 година относно правната защита на индустриални дизайни

следва да се тълкува в смисъл, че:

за да може промишлен дизайн, прилаган или съдържащ се в продукт, който съставлява съставна част от сложен продукт, да подлежи на защита по силата тази директива, разглежданата съставна част трябва да е видима при нормална употреба на този сложен продукт.

2) Член 3, параграф 4 от Директива 98/71

следва да се тълкува в смисъл, че:

понятието „нормална употреба“ обхваща всички ситуации, които могат разумно да възникнат при употребата на сложен продукт от крайния потребител“.